

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 027107 21 Увп
Бања Лука, 23.11.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Страхине Ђурковића предсједника вијећа, Душка Бојовића и Смиљане Мрша чланова вијећа, уз учешће записничара Тамаре Кочић, у управном спору по тужби Н. М. из П., општина П., заступаног по пуномоћнику мр Љ. Б. Ј. адвокату из П. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 26.6.2020. године Министарство ... (у даљем тексту: тужени), у предмету поврата принудно наплаћених новчаних средстава, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 027107 20 У од 9.4.2021. године, у нејавној сједници одржаној дана 23.11.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 027107 20 У од 9.4.2021. године се преиначава у ставу 1. изреке, тако да се тужба уважава и оспорени акт тужене број од 26.6.2020. године поништава, док у преосталом дијелу тог става којим је одбачена тужба против рјешења број ... од 11.10.2019. године Пореска управа - Подручни центар Б. пресуда остаје неизмијењена.

Тужени се обавезује да тужиоцу надокнади трошкове управног спора у укупном износу од 2.275 КМ, у року од 30 дана од пријема ове пресуде.

Образложење

Побијаном пресудом је, у ставу 1. изреке одбијена тужба у дијелу којим је затражено поништавање оспореног акта туженог број ... од 26.6.2020. године, док је у преосталом дијелу којим је тражено поништавање првостепеног акта Пореске управе Републике Српске – Подручни центар Б. (у даљем тексту: Пореска управа) број ... од 11.10.2019. године, тужба одбачена, а ставом 2. изреке је одбијен захтјев тужиоца за накнаду трошкова управног спора у износу од 950,00 КМ. Оспореним актом туженог од 26.6.2020. године је одбијена жалба тужиоца као пореског обвезника, власника СТР Ш., изјављена против поменутог рјешења Пореске управе од 11.10.2019. године, којим је одбијен захтјев тужиоца за поврат принудно наплаћених новчаних средстава по рјешењу које је поништено због застарјелости наплате тих средстава.

Одбијање тужбе у погледу оспореног акта туженог је образложено разлозима да је тај акт правилан, будући да је одредбом члана 76. став 1. Закона о пореском поступку Републике Српске („Сл. гласник Републике Српске“ број 102/11, 108/11, 67/13, 31/14 и 44/16, у даљем тексту: Закон о пореском поступку) прописано да у случају да се утврди да постоје друге неизмирене обавезе пореског обвезника, износом преплате ће се аутоматски измирити његове друге доспјеле обавезе, о чему ће порески обвезник бити

обавијештен. Сходно томе је извршен пренос средстава наплаћених од тужиоца по основу рјешења о принудној наплати од 19.1.2015. године у износу од 1.949,21 КМ, које је поништено због наступања апсолутне застарјелости наплате, па тако да су тим средствима измирене друге доспјеле обавезе тужиоца, а по рјешењу Пореске управе број ... од 15.5.2003. године о наплати обавезе пљенидбом из новчаних средстава тужиоца по извршном рјешењу тог органа број ... од 23.3.2002. године у износу од 1.763,20 КМ. На другачије одлучивање не утиче то што је тужени оспорени акт доставио лично тужиоцу, а не његовом пуномоћнику у смислу одредбе члана 76. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“ број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18, у даљем тексту: ЗОУП), јер та повреда није такве природе да би утицала на законитост оспореног акта.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање (у даљем тексту: захтјев) тужилац оспорава законитост побијане пресуде, из основа садржаних у члану 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), што се односи на повреду закона, другог прописа или општег акта и повреду прописа о поступку која је могла бити од утцаја на рјешење ствари. Сматра да је пресуда заснована на погрешном тумачењу одредбе члана 76. став 1. Закона о пореском поступку, односно да се у конкретном случају ради о преплати пореза те да ће се аутоматски измирити његове друге доспјеле пореске обавезе, иако је у тужби наведено да се не ради ни о каквој преплати пореза, већ о поврату незаконито заплијењених средстава у поступку принудне наплате од стране Пореске управе. Истиче да Пореска управа није могла покренути поступак принудне наплате пореза заплијењеном новчаног износа обуставом од његове пензије, а због наступања застарјевања поступка принудне наплате (пореских обавеза из 2001. и 2002. године, при чему је поступак принудне наплате вођен 2014. и 2015. године), чиме му је одузет новац на који Пореска управа није имала право, па тако да се у том случају не ради ни о каквој преплати пореза. Додаје да се суд у побијаној пресуди није осврнуо ни на приговоре тужбе који се односе на то да је првостепени орган приликом вођења управног поступка повриједио члан 131. став 3. ЗОУП-а, будући да му као странци није дао могућност да се изјасни о свим чињеницама и околностима на којима треба да се заснива рјешење, јер му нису достављени докази које је првостепени орган извео у поновном поступку, и то рјешење о плаћању утврђене обавезе број ... од 23.3.2002. године, те доставница о пријему тог рјешења, а и рјешење о принудној наплати број ... од 15.5.2003. године и доставница о пријему тог рјешења, о којима би се и изјаснио, јер је од тих доказа зависила одлука у управном поступку (то јест да ли је примио наведена рјешења или не, а и на које обавезе се односе рјешења), у погледу којих жалбених приговора се није изјаснио ни тужени у оспореном акту, већ је само констатовао да му је поменуто рјешење од 23.3.2002. године којим му је наложено плаћање пореза на приход од самосталне дјелатности (врста рихода 713112) у износу од 1200 КМ, уручено (према доставници) дана 12.7.2002. године, а такође да му је поменуто рјешење о принудној наплати од 15.5.2003. године уручено (према доставници) дана 20.3.2003. године. У погледу тих доказа наглашава да никада није примио та рјешења, па како му ти докази нису достављени да би их могао оспоравати (нпр. вјештачењем потписа на доставници, ако сматра да се ради о фалсификату и сл.) тиме му је и повријеђено право из члана 131. став 3. ЗОУП-а. У вези с тим се позива на ранију а и новију судску праксу заузету по том правном питању, од стране судова у бившој СФРЈ, Републици Србији и БиХ, према којој се не може донијети рјешење прије него се докази на којима треба да се заснива, предоче странци и омогући јој да се о њима изјасни, па да то пропуштање представља повреду правила управног поступка и разлог за поништење рјешења, а при чему ако је споран потпис на доставници о уручењу рјешења у управном поступку, надлежни органи су дужни на сходан начин уз учешће странке несумњиво утврдити чији је потпис. Истиче да му је Пореска управа морала вратити незаконито заплијењена средства која му је обуставила од пензије, из

разлога што Пореска управа није у року од 10 година од дана доспјећа обавезе одредила неку другу мјеру принудне наплате осим наплате путем блокаде жиро рачуна, у вези са чим се позива на члан 94. Закона о пореској управи („Сл. гласник Републике Српске“ број 112/07- пречишћени текст и број 22/08 и 34/09, у даљем тексту: Закон о Пореској управи) који је био на снази у вријеме када су му утврђене обавезе по поменутих рјешењима из 2002. односно 2003. године. Сматра да су управни органи повриједили Закон о пореском поступку тиме што су одбили његов захтјев за поврат незаконито заплајењених средстава, која су му обустављена од пензије, а који поступак принудне наплате је обустављен због наступања застаре вођења тог поступка, који закон не предвиђа могућност да Пореска управа незаконито принудним путем наплаћену једну обавезу, прекњижи на другу обавезу која се води на картици пореског обвезника, имајући у виду да тај закон у члановима 75. до 77. предвиђа поступак поврата преплаћеног износа пореских обавеза које је уплатио сам порески обвезник на рачун јавних прихода, а не поступак поврата незаконито заплајењених средстава у поступку принудне наплате. Мишљења је да је таквим поступањем управних органа повријеђено његово право на имовину из члана 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер му је одузета имовина (новац) на незаконит начин (вођењем поступка принудне наплате послје застаре обавезе). Предлаже да се побијана пресуда преиначи, тако да се тужба уважи и оспорени акт поништи, а исто тако поништи и првостепени акт ако је садржавао исте повреде, а не да су у том дијелу тужба одбацује као недозвољена, те такође да му тужени и надокнади трошкове управног спора у износу од 2.275 КМ, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, укључујући и трошкове састава предметног захтјева по пуномоћнику адвокату у износу од 1.125 КМ, уз увећање по основу судске таксе на захтјев у износу од 200 КМ.

Тужени у одговору на захтјев истиче да је побијана пресуда правилна и на закону основана, како је то и наведено у образложењу побијане пресуде, па предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор туженог, побијану пресуду и остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС-а, одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из стања управног списка произлази да су међу странкама неспорне чињенице да су по основу рјешења о принудној наплати број ... од 19.1.2015. године, наплаћена од тужиоца средства у износу од 1.949,21 КМ обустављањем од његове пензије, које рјешење је поништено рјешењем туженог број ... од 18.5.2015. године, из разлога што је наступила застарјелост наплате, које обавезе су се односиле на период 2001. године. С друге стране се у спису налази и рјешење за плаћање утврђене обавезе број ... од 23.3.2002. године, којим је тужиоцу наложено плаћање пореза на приход од самосталне дјелатности (врста прихода 713112) у износу од 1.200 КМ, а које је, према доставници која се налази у спису, уручено (наводно) тужиоцу дана 12.7.2002. године, након чега је првостепени орган донио рјешење број ... од 15.5.2003. године о принудној наплати тих обавеза, којим рјешењем се наплаћује тај главни дуг од 1.200 КМ, камата обрачуната у поступку принудне наплате у износу од 343,20 КМ и посебна такса од 120 КМ а и трошкови поступка у износу од 100 КМ, а за које рјешење је тужени констатовао да је увидом у доставницу уручено тужиоцу дана 20.3.2003. године. Потом је тужилац дана, 16.3.2016. године, поднио захтјев Пореској управи за поврат принудно наплаћених средстава у износу од 1.949,21 КМ, а првостепени орган је рјешењем које чини правно јединство са оспореним актом, одбио тај захтјев тужиоца, са образложењем да средства наплаћена по поништеном рјешењу од 19.1.2015. године, нису расположива за поврат, већ ће се искористити за намирење обавеза по извршном и коначном рјешењу о принудној наплати од 15.5.2003. године прекњижавањем по службеној дужности. Жалба

тужиоца на то рјешење је одбијена оспореним актом, при чему је тужени образложио да је у конкретном случају поступак принудне наплате покренут у законом прописаном року, имајући у виду да је чланом 94. Закона о пореској управи (важећим од 1.1.2012. године) прописано да ако је обавеза утврђена у року, таква обавеза се може наплатити уз примјењивање мјера принудне наплате или судским путем, ако су мјере принудне наплате или судски поступак почели у року од 10 година од дана утврђивања обавезе, а који поступак принудне наплате је у конкретном случају и покренут у законом прописаном року, који и није везан за одређивање других мјера принудне наплате, како је то истицано у жалби тужиоца. Оспорени акт је оснажен побијаном пресудом, са разлозима који су већ изнесени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда у дијелу којим је одбијена тужба против оспореног акта туженог, није правилна а самим тим ни законита.

Наиме, тачно је да је чланом 76. Закона о пореском поступку прописано да у случају да се утврди да постоје друге неизмирене обавезе пореског обвезника, износом преплате ће се аутоматски измирити његове друге доспјеле обавезе, о којој чињеници ће порески обвезник бити обавијештен (став 1), а друга обвеза која је измирена износом преплате у складу са ставом 1. тог члана сматра се плаћеном на дан уплате која је резултовала преплатом (став 2).

Међутим, у конкретном случају се и не ради о преплати обавезе, како то тужилац правилно истиче, већ се ради о принудно наплаћеним средствима за чију наплату је основ отпао, јер је наступила застарјелост наплате тих средстава, а имајући у виду да је чланом 74. тог закона и прописано да су службена лица која воде првостепени и другостепени порески посупак дужна да на застаријевање пазе по службеној дужности (став 1), те у случају да се утврди да је наступила застарјелост одређених обавеза, Пореска управа те обавезе отписује у цијелости. Сходно томе и није било основа за примјену члана 76. тог закона у погледу аутоматског измирења других обавеза тужиоца износом преплате, јер се се у конкретном случају и није радило о преплати, већ о неосновано принудно наплаћеним средствима од тужиоца.

Такође тужилац основано у захтјеву указује на повреде правила поступка, јер му није омогућено да се изјасни на поменута рјешења првостепеног органа, и то од 23.3.2002. године (којим му је наложено плаћање утврђене обавезе у износу од 1.200 КМ по основу пореза на приход од самосталне дјелатности), за које рјешење се у спису налази фотокопија доставнице на име тужиоца, али чији потпис и не указује да је тужиочев, а такође и рјешење од 15.5.2003. године о принудној наплати тих обавеза (увећаних за камату, трошкове принудне наплате и посебну таксу) у укупном износу од 1.763,20 КМ, за које рјешење се, насупрот констатацији туженог у оспореном акту, у спису не налази доставница, па тако да и није јасно да ли је то рјешење тужилац уопште примио, а имајући у виду да је у жалби на првостепено рјешење (које чини правно јединство са оспореним актом) тужилац управо истицао да је дана 4.6.2019. године поднио писмени захтјев првостепеном органу да му се издају фотокопије тих доказа (рјешења и доставница), али да о том његовом захтјеву никада није одлучено. Како се не те жалбене наводе тужени у оспореном акту није изјаснио, тиме је и учињена повреда поступка из члана 230. став 2. ЗОУП-а јер се у образложењу другостепеном рјешења морају оцијенити и сви наводи жалбе. У вези с тим тужилац основано и указује на судску праксу, према којој се не може донијети рјешење прије него што се докази на којима треба да се заснива, предоче странци и омогући јој да се о њима изјасни, те да то пропуштање представља повреду правила управног поступка па самим тим и разлог за поништење рјешења, а при чему ако је споран потпис на доставници о уручењу рјешења

у управном поступку, надлежни органи су и дужни на сходан начин, уз учешће странке, несумњиво утврдити чији је потпис.

С обзиром на наведено, произилази да су у побијаној пресуди остварени разлози из члана 35. став 2. ЗУС-а, сходно чему се побијана пресуда преиначава, на основу члана 40. став 1. и 2. ЗУС-а, тако да се у смислу члана 31. став 2. истог закона тужба уважава и оспорени акт поништава, јер су остварени разлози из члана 10. тачка 1, 2 и 4. тог закона за поништавање оспореног акта.

С друге стране, како је тужбом побијано и првостепено рјешење број ... од 11.10.2019. године, а како се у смислу члана 7. ЗУС-а управни спор може водити само против коначног управног акта, те како то рјешење првостепеног органа и није коначни управни акт који се тужбом може оспоравати, тужба је у том дијелу побијаном пресудом правилно одбачена, на основу одредбе члана 22. тачка 2. ЗУС-а у вези са чланом 7. став 1. тог закона, па тако да у том дијелу побијана пресуда остаје неизмијењена.

Одлука о трошковима поступка заснива се на одредбама члана 49. и 49а. став 1. ЗУС-а којима је прописано да је странка која изгуби спор дужна противној странци надокнадити трошкове спора, као и члану 397. Закона о парничном поступку („Сл. гласник Републике Српске” број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13, у даљем тексту: ЗПП) који закон се сходно члану 48. ЗУС-а примјењује у управним споровима на питања која нису регулисана ЗУС-ом, а којим чланом ЗПП-а је прописано да ће суд када преиначи одлуку против које је поднијет правни лијек, одлучити о трошковима поступка, те и члану 387. истог закона којим је регулисано да ако је прописана тарифа за награду адвоката или за друге трошкове, трошкови ће се одмјерити по тој тарифи.

Висина трошкова које је тужени дужан исплатити тужиоцу, којег је заступао пуномоћник адвокат, одређена је сходно Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Сл. гласник Републике Српске“ број 68/05, у даљем тексту: Тарифа), којом је у Тарифном броју 3. прописано да за састављање поднеска у непроцјењивим стварима у управном спору, висина награде износи 300 бодова, па како вриједност бода у смислу члана 14. Тарифе износи 2 КМ, за састав тужбе је утврђен износ од 600 КМ, те на име паушалне накнаде од 25% у смислу члана 12. Тарифе износ од 150 КМ, односно укупно 750 КМ, које трошкове је тужилац и потраживао тужбом, уз увећање за таксу на тужбу и таксу на пресуду које износе по 100 КМ, а које је, како то произилази из уплатнице од 29.9.2020. године и уплатнице од 12.5.2021. године које се налазе у спису предмета, тужилац и платио, сходно чему му је по основу трошкова управног спора признат износ од 950 КМ.

Такође, како је Тарифним бројем 3. прописано да за састављање правног лијека у непроцјењивим стварима у управном спору, висина награде износи у висини награде из става 1. тог тарифног броја (300 бодова) увећана за 50%, тако да износи 450 бодова, што према вриједности бода од 2 КМ износи 900 КМ, те увећано за паушалну награду од 25% која износи 225 КМ, то трошкови по основу састава предметног захтјева износе 1.125 КМ, уз увећање за судску таксу на предметни захтјев која износи 200 КМ, коју таксу је тужилац и платио (што произилази из уплатнице од 1.6.2021. године, која се налази у спису предмета), па тако да су му по основу подношења предметног захтјева признати трошкови од 1.325 КМ, колико је и затражио захтјевом.

Према томе, тужени је обавезан да наведене трошкове управног спора у износу од 950 КМ, као и подношења предметног захтјева у износу од 1.325 КМ, укупно 2.275 КМ, надокнади тужиоцу у року од 30 дана од пријема ове пресуде. При томе нису били испуњени услови да се тужени обавезује на плаћање затезне камате на те трошкове, што

је затражено предметним захтјевом, јер у погледу тих обавеза тужени и није пао у доцњу, будући да су му те обавезе утврђене тек овом пресудом

Записничар
Тамара Кочић

Предсједник вијећа
Страхиња Ђурковић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић